2026/697

20.3.2026

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS (EL) 2026/697,

11. märts 2026,

milles käsitletakse koostööd selliste nõuete täitmise eest vastutavate asutuste vahel, kelle ülesandeks on tagada direktiivi (EL) 2019/633 (mis käsitleb põllumajandustoodete ja toiduainete tarneahelas ettevõtjatevahelistes suhetes esinevaid ebaausaid kaubandustavasid) täitmine

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 43 lõiget 2,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu riikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust ([1]),

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt ([2])

ning arvestades järgmist:

(1) Põllumajandustoodete ja toiduainete tarneahelas esinev läbirääkimispositsioonide märkimisväärne tasakaalustamatus põllumajandustoodete ja toiduainete tarnijate ja ostjate vahel toob endaga tõenäoliselt kaasa ebaausad kaubandustavad. Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga (EL) 2019/633 ([3]) kehtestati liidu ebaausate kaubandustavade vastase kaitse miinimumstandard, et vähendada selliste tavade esinemist, mis mõjutavad negatiivselt põllumajandusega tegeleva rahvastikuosa elatustaset.

(2) Komisjoni 23. aprilli 2024. aasta aruandes „Ebaausate kaubandustavade keelustamise rakendamine põllumajandustootjate ja ettevõtjate positsiooni tugevdamiseks põllumajandustoodete ja toiduainete tarneahelas – olukorra ülevaade“ rõhutati tasakaalustamatuse püsimist põllumajandustoodete ja toiduainete tarneahelas, mis suurendab vajadust uute meetmete võtmiseks, et tugevdada tarnijate kaitset ja tagada kõigile ettevõtjatele piisav läbirääkimispositsioon.

(3) Direktiivi (EL) 2019/633 kohaselt peavad liikmesriigid määrama nõuete täitmise eest vastutavad asutused, et tagada kõnealuses direktiivis sätestatud keeldude tulemuslik järgimine. Samuti nõutakse kõnealuses direktiivis, et komisjon ja nõuete täitmise eest vastutavad asutused teeksid tihedat koostööd, et tagada ühtne lähenemisviis kõnealuses direktiivis sätestatud normide kohaldamisel. Eelkõige peavad nõuete täitmise eest vastutavad asutused võtma sihiks piiriülese mõõtmega ebaausate kaubandustavade ärahoidmise või peatamise oma vastavas liikmesriigis. Selleks peavad nad tegema koostööd, sealhulgas vahetama teavet ja pakkuma abi piiriülese mõõtmega uurimistes. Kuigi direktiivi (EL) 2019/633 kohase koostöö kohaldamisala ja võimalused jäävad liikmesriikide nõuete täitmise eest vastutavatele asutustele täielikult kättesaadavaks, on asjakohane käsitleda teatavaid koostöömehhanismiga seotud raskusi ja suurendada selle mehhanismi tulemuslikkust.

(4) Territoriaalsuspõhimõtte tõttu võib nõuete täitmise eest vastutavatel asutustel tekkida raskusi teabe kogumisel, rikkumise tuvastamisel ning trahvide ja muude sama mõjusate karistuste määramisel ja täitmisele pööramisel, kui ostja elu- või asutamiskoht on teises liikmesriigis. Nii on see näiteks juhul, kui põllumajandustoodete ja toiduainete tarneahela ettevõtjatel või nende liitudel on piiriülene ostustrateegia. Sellised raskused mõjutavad direktiiviga (EL) 2019/633 kehtestatud nõuete täitmise tagamise süsteemi, mis sõltub nõuete täitmise eest vastutavate asutuste koostööst, ning võivad põhjustada ebaühtlust ebaausaid kaubandustavasid käsitleva keelu järgimise tagamisel, kahjustades kõnealuse direktiiviga põllumajandustoodete ja toiduainete tarnijatele ette nähtud kaitset. Seepärast on asjakohane kehtestada teatavad ühtsed normid, millega tugevdatakse nõuete täitmise eest vastutavate asutuste vahelist koostööd piiriüleste juhtumite korral. Selle koostöö tugevdamine tooks kaasa toimivama kaitse piiriülese mõõtmega ebaausate kaubandustavade eest ja aitaks tugevdada põllumajandustootjate positsiooni asjaomases tarneahelas, tagades seeläbi põllumajandusega tegelevale rahvastikuosale rahuldava elatustaseme.

([1]) ELT C, C/2025/2970, 16.6.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/2970/oj.
([2]) Euroopa Parlamendi 12. veebruari 2026. aasta seisukoht (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata) ja nõukogu 5. märtsi 2026. aasta otsus.
([3]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. aprilli 2019. aasta direktiiv (EL) 2019/633, mis käsitleb põllumajandustoodete ja toiduainete tarneahelas ettevõtjatevahelistes suhetes esinevaid ebaausaid kaubandustavasid (ELT L 111, 25.4.2019, lk 59, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2019/633/oj).

(5) Arvestades, et direktiiv (EL) 2019/633 võimaldab liikmesriikidel säilitada või kehtestada rangemad riigisisesed õigusnormid ebaausate kaubandustavade vastu, tuleks selgitada, et käesolev määrus selliseid norme ei hõlma. Liikmesriikidel peaks siiski olema võimalik otsustada, et nõuete täitmise eest vastutavad asutused kasutavad seoses selliste normidega käesolevas määruses sätestatud vabatahtliku koostöömehhanismi raames loodud võimalusi. See võimalus võib osutuda eriti oluliseks juhtudel, kui rangemad riigisisesed õigusnormid liigitatakse mõnes liikmesriigis üldist kehtivust omavateks säteteks, mille eesmärk on tagada tarbijatele stabiilne ja kestlik toiduainetega varustamine. Sellistel juhtudel peaks nõuete täitmise eest vastutavatel asutustel olema õigus vabatahtliku koostööga seotud taotluse täitmisest keelduda.

(6) Et nõuete täitmise eest vastutavatel asutustel oleks võimalik käesolevast määrusest tulenevaid kohustusi tulemuslikult täita, tuleks neile tagada vajalikud vahendid ja eksperditeadmised.

(7) Nõuete täitmise eest vastutavatel asutustel peaks olema õigus esitada kooskõlas oma riigisiseste õigusnormidega üksteisele mis tahes faktilisi või õiguslikke asjaolusid, sealhulgas konfidentsiaalset teavet, ja neid tõendina kasutada. Esitatud teavet tuleks tõendina kasutada üksnes käesoleva määruse kohaldamiseks direktiiviga (EL) 2019/633 kehtestatud normide täitmise tagamise eesmärgil ja sel otstarbel, milleks taotluse saanud nõuete täitmise eest vastutav asutus seda kogus. Esitatud teabe konfidentsiaalsus tuleks tagada, võttes igakülgselt arvesse asjaomase füüsilise või juriidilise isiku õigustatud huve. Kaebuse esitajate taotlusi teabe kaitsmiseks direktiivi (EL) 2019/633 artikli 5 lõike 3 alusel tuleks arvesse võtta ja kaitse tuleks tagada ka piiriülese jõustamise korral.

(8) Selleks et aidata piiriülese mõõtmega ebaausad kaubandustavad peatada, peaks nõuete täitmise eest vastutavatel asutustel olema õigus võtta oma territooriumil uurimismeetmeid nõuete täitmise eest vastutavate teiste asutuste nimel. Taotluse saanud nõuete täitmise eest vastutav asutus peaks selliseid uurimismeetmeid võtma kooskõlas talle direktiivi (EL) 2019/633 artikli 6 lõike 1 esimese lõigu punktide a, b ja c alusel antud õigustega ning oma riigisiseste õigusnormidega.

(9) Piiriülese mõõtmega ebaausate kaubandustavade vastase toimiva kaitse saavutamiseks on väga oluline nõuete täitmise eest vastutavate asutuste vaheline koostöö direktiivi (EL) 2019/633 artikli 6 lõike 1 esimese lõigu punkti e kohaselt tehtud selliste lõplike otsuste täitmise tagamiseks, mis käsitlevad trahvide või muude sama mõjusate karistuste määramist ning ajutiste meetmete võtmist. Selleks on vaja anda taotluse saanud nõuete täitmise eest vastutavale asutusele õigus pöörata täitmisele taotluse esitanud nõuete täitmise eest vastutava asutuse tehtud lõplik otsus, kui taotluse esitanud nõuete täitmise eest vastutaval asutusel ei õnnestu trahve sisse nõuda või sama mõjusat karistust või ajutist meedet rakendada. Kui taotluse saanud nõuete täitmise eest vastutava asutuse liikmesriigis teostab trahvide sissenõudmist või sama mõjusate karistuste või ajutiste meetmete rakendamist muu pädev riiklik asutus, peaks taotluse saanud nõuete täitmise eest vastutaval asutusel olema õigus algatada trahvi sissenõudmine või sama mõjusa karistuse või ajutise meetme rakendamine kõnealuse muu pädeva riikliku asutuse juures.

(10) Nõuete täitmise eest vastutavatel asutustel peaks olema õigus oma territooriumil ja kooskõlas riigisiseste õigusnormidega pöörata täitmisele trahvide või muude sama mõjusate karistuste määramise või ajutiste meetmete võtmise lõplikke otsuseid või algatada menetlusi nende täitmise tagamiseks nõuete täitmise eest vastutavate teiste asutuste nimel, tingimusel et need teised nõuete täitmise eest vastutavad asutused on kindlaks teinud, et trahve või muid sama mõjusaid karistusi või ajutisi meetmeid ei saa täitmisele pöörata nõuete täitmise eest vastutavate kõnealuste teiste asutuste liikmesriikides.

(11) Et suurendada käesoleva määruse tõhusust ja tulemuslikkust, tagada sujuv koostöö nõuete täitmise eest vastutavate asutuste vahel ja vältida liigseid kulusid taotluse saanud nõuete täitmise eest vastutavate asutuste jaoks, tuleks kehtestada reeglid käesoleva määruse alusel võetavate meetmetega seotud kulude katmise kohta.

(12) Nõuete täitmise eest vastutavad asutused peaksid üksteist teavitama mis tahes piiriülese mõõtmega ebaausast kaubandustavast, mis on esinenud või esineb nende territooriumil.

(13) Nõuete täitmise eest vastutavad asutused peaksid tegema omavahel koostööd, esitades vastastikuse abi taotlusi. Sellistes taotlustes tuleks täpsustada, millist teavet või meedet peetakse iga juhtumi puhul vajalikuks, et ebaausaid kaubandustavasid uurida. Selleks et taotluse saanud nõuete täitmise eest vastutav asutus saaks taotluse täita, peaks see sisaldama kogu vajalikku teavet väidetava ebaausa kaubandustava kohta.

(14) Nõuete täitmise eest vastutavatel asutustel ei tohiks olla õigust keelduda teabenõude täitmisest või nõuete täitmise tagamise meetmetes osalemisest, välja arvatud juhul, kui on tõenäoline, et väljaspool vastastikuse abi mehhanismi riiklikul tasandil võetud muud nõuete täitmise tagamise meetmed, haldusotsused või kohtumenetlused, mis ei ole käesoleva määruse kohase vastastikuse abi mehhanismiga hõlmatud, tagaksid asjaomase piiriülese mõõtmega ebaausa kaubandustava peatamise. Keeldumine peaks olema võimalik ka juhtudel, kui taotlused ei kuulu käesoleva määruse kohaldamisalasse või on vastuolus taotluse saanud nõuete täitmise eest vastutava asutuse riigisiseste õigusnormidega. Nõuete täitmise eest vastutavad asutused peaksid selliseid keeldumisi põhjendama.

(15) Keeltekasutusega seotud menetluskorra puudumine võib nõuete täitmise eest vastutavate asutuste sujuvat koostööd takistada. Seetõttu peaksid nõuete täitmise eest vastutavad asutused kokku leppima, millist keelt kõigi nendevaheliste teadete ja taotluste ning kogu teabevahetuse puhul kasutatakse. Kui nad ei suuda kasutatavas keeles kokku leppida, tuleks kohaldada käesolevas määruses sätestatud keelekasutuse standardnorme.

(16) Kui esineda võib selline piiriülese mõõtmega laialt levinud ebaaus kaubandustava, mis hõlmab ostjaid ja tarnijaid vähemalt kolmest liikmesriigist, peaks sellisest tavast mõjutatud nõuete täitmise eest vastutavatel asutustel olema võimalik anda spetsiaalse süsteemi kaudu hoiatusteateid, osaleda koordineeritud tegevuses ja määrata koordinaator, kes koordineerib koostööd nende asjaomaste nõuete täitmise eest vastutavate asutuste vahel, kelle territooriumil võib kõnealune tava esineda. Selleks et teha kindlaks, millised nõuete täitmise eest vastutavad asutused on piiriülese mõõtmega laialt levinud ebaausast kaubandustavast mõjutatud, tuleks arvesse võtta kõiki asjaomaseid aspekte, eelkõige ostja elu- või asutamiskohta ja mõjutatud olla võivate tarnijate asukohta. Piiriülese mõõtmega laialt levinud ebaausate kaubandustavade avastamist tuleks toetada teabe vahetamisega nõuete täitmise eest vastutavate asutuste vahel, kui on mõistlik kahtlus, et sellised tavad võivad esineda. Koordinaator peaks teostama oma pädevust tihedas koostöös teiste asjaomaste, nõuete täitmise eest vastutavate asutustega. Kõik nõuete täitmise eest vastutavad asutused, keda piiriülese mõõtmega laialt levinud ebaaus kaubandustava mõjutab, peaksid aktiivselt osalema uurimise varases etapis, andma komisjonile ja teistele asjaomastele nõuete täitmise eest vastutavatele asutustele hoiatusteateid ning jagama selliseid tavasid käsitlevat teavet, mis on neile kättesaadav.

(17) Tuleks kehtestada uurimise ja nõuete täitmise tagamise meetmete koordineerimise kord seoses piiriülese mõõtmega laialt levinud ebaausate kaubandustavadega. Selliste tavade vastane koordineeritud tegevus peaks tagama, et nõuete täitmise eest vastutavatel asutustel on võimalik valida kõige asjakohasemad ja tõhusamad vahendid nende tavade peatamiseks.

(18) On vaja loetleda juhtumid, mille puhul nõuete täitmise eest vastutaval asutusel, keda piiriülese mõõtmega ebaaus kaubandustava mõjutab, peaks olema võimalik koordineeritud tegevuses osalemisest keelduda. Eelkõige ei peaks koordineeritud tegevuses osalemisest keeldumine olema põhjendatud sellise nõuete täitmise eest vastutava asutuse käsutuses olevate vahendite puudumisega.

(19) Selleks et koordineeritud tegevusest mõjutatud, nõuete täitmise eest vastutavatel asutustel oleksid kõik vajalikud teabevahetuse, koostöö ja koordineerimise vahendid, tuleks käesolevas määruses sätestada keeltekasutuse korda käsitlevad normid.

(20) Kuna direktiiviga (EL) 2019/633 kaitstakse ka liidu tarnijaid selliste ostjate ebaausate kaubandustavade eest, kelle elu- või asutamiskoht on väljaspool liitu, ning väljaspool liitu asutatud tarnijaid, kui nad müüvad põllumajandustooteid ja toiduaineid liitu, tuleks käesolevas määruses samuti sätestada normid, mis käsitlevad nõuete täitmise eest vastutavate asutuste omavahelist koostööd seoses ebaausate kaubandustavadega, mis hõlmavad ostjaid, kelle elu- või asutamiskoht on väljaspool liitu, ja väljaspool liitu asutatud tarnijaid ning mis on direktiiviga (EL) 2019/633 keelatud.

(21) Samuti kaitstakse direktiiviga (EL) 2019/633 liidu tarnijaid selliste ostjate ebaausate kaubandustavade eest, kelle elu- või asutamiskoht on väljaspool liitu. Seepärast on asjakohane kehtestada normid, mis võimaldavad nõuete täitmise eest vastutavatel asutustel sellistel juhtudel uurimisi tulemuslikumalt läbi viia. Selleks peaks nõuete täitmise eest vastutaval asutusel olema võimalik nõuda, et ostja määraks liidus asuva kontaktpunkti, mis oleks nõuete täitmise eest vastutava asutuse peamine kontaktpunkt ja hõlbustaks uurimist. Nõuete täitmise eest vastutavad asutused peaksid üksteist ja komisjoni teavitama ka juhul, kui ostja seda nõuet ei täida.

(22) Selleks et tagada käesolevas määruses sätestatud meetmete ühetaolised rakendamistingimused, tuleks komisjonile anda rakendamisvolitused vastastikuse abi taotluste standardvormide väljatöötamiseks. Neid volitusi tuleks teostada kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 182/2011 ([4]).

(23) Selleks et tulemuslikult rakendada norme, mille eesmärk on tugevdada põllumajandustoodete ja toiduainete tarneahelas ebaausate kaubandustavadega kokku puutuvate ettevõtjate positsiooni, tuleks käesoleva määruse kohaste normide kohaldamist käsitlevat aruannet kasutada direktiivi (EL) 2019/633 läbivaatamise protsessis. On oluline, et komisjonil oleks ülevaade käesoleva määruse kohaldamisest liikmesriikides. Lisaks peaks komisjonil olema võimalik hinnata käesoleva määruse tulemuslikkust. Selleks peaksid liikmesriikide nõuete täitmise eest vastutavad asutused lisama komisjonile esitatavatesse iga-aastastesse aruannetesse käesoleva määruse kohaldamisalasse kuuluva tegevuse.

(24) Tulemusliku täitmise tagamise hõlbustamiseks peaks komisjon pakkuma ja haldama platvormi, mis võimaldab kiiret teabevahetust või taotluste esitamist nõuete täitmise eest vastutavate asutuste vahel ja asjakohasel juhul komisjoniga.

(25) Selleks et võtta arvesse tulevasi tehnilisi vajadusi, peaks komisjonil olema õigus võtta kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu artikliga 290 vastu delegeeritud õigusakte muudatuste tegemiseks seoses vahendiga, mida kasutatakse nõuete täitmise eest vastutavate asutuste vaheliste teadete ja teabevahetuse haldamiseks. On eriti oluline, et komisjon viiks oma ettevalmistava töö käigus läbi asjakohaseid konsultatsioone, sealhulgas ekspertide tasandil, ja et kõnealused konsultatsioonid viidaks läbi kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes ([5]) sätestatud põhimõtetega. Eelkõige selleks, et tagada delegeeritud õigusaktide ettevalmistamises võrdne osalemine, saavad Euroopa Parlament ja nõukogu kõik dokumendid liikmesriikide ekspertidega samal ajal ning nende ekspertidel on pidev juurdepääs komisjoni eksperdirühmade koosolekutele, millel arutatakse delegeeritud õigusaktide ettevalmistamist.

(26) Käesolevas määruses austatakse põhiõigusi ja järgitakse põhimõtteid, mida on tunnustatud eelkõige Euroopa Liidu põhiõiguste hartas ja mis on esindatud liikmesriikide põhiseaduslikes tavades. Seepärast tuleks käesolevat määrust tõlgendada ja kohaldada kooskõlas nende õiguste ja põhimõtetega.

(27) Käesoleva määruse kohaldamine ei tohiks mõjutada kriminaaluurimisi ega kohtumenetlusi liikmesriikides. Sellest tulenevalt peaksid nõukogu otsus 2008/976/JSK, ([6]) nõukogu raamotsus 2005/214/JSK ([7]) ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2014/41/EL ([8]) olema käesoleva määruse suhtes ülimuslikud niivõrd, kuivõrd asjaomane ebaaus kaubandustava kuulub nende õigusaktide kohaldamisalasse.

([4]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisvolituste teostamise suhtes (ELT L 55, 28.2.2011, lk 13, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/182/oj).

([5]) Euroopa Parlamendi, Euroopa Liidu Nõukogu ja Euroopa Komisjoni vahel sõlmitud institutsioonidevaheline parema õigusloome kokkulepe (ELT L 123, 12.5.2016, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2016/512/oj).

([6]) Nõukogu 16. detsembri 2008. aasta otsus 2008/976/JSK Euroopa õigusalase koostöö võrgustiku kohta (ELT L 348, 24.12.2008, lk 130, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2008/976/oj).

([7]) Nõukogu 24. veebruari 2005. aasta raamotsus 2005/214/JSK rahaliste karistuste vastastikuse tunnustamise põhimõtte kohaldamise kohta (ELT L 76, 22.3.2005, lk 16, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_framw/2005/214/oj).

([8]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 3. aprilli 2014. aasta direktiiv 2014/41/EL, mis käsitleb Euroopa uurimismäärust kriminaalasjades (ELT L 130, 1.5.2014, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2014/41/oj).

(28) Kuna käesoleva määruse eesmärki, nimelt koostöö tugevdamist nõuete täitmise eest vastutavate asutuste vahel, kes vastutavad direktiivi (EL) 2019/633 kohase ebaausate kaubandustavade keelu täitmise tagamise eest piiriüleste juhtumite korral, ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada, sest üksi tegutsedes ei suuda nad tagada koostööd ja koordineerimist, küll aga saab seda direktiivi territoriaalse ja isikulise kohaldamisala tõttu paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärgi saavutamiseks vajalikust kaugemale.

(29) Selleks et anda nõuete täitmise eest vastutavatele asutustele aega, mis on vajalik käesolevas määruses sätestatud normide rakendamiseks, tuleks seda hakata kohaldama 18 kuud pärast selle jõustumist,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

I PEATÜKK

SISSEJUHATAVAD SÄTTED

Artikkel 1

Reguleerimisese

Et võidelda tavade vastu, mis kalduvad suurel määral kõrvale heast kaubandustavast, on vastuolus hea usu ja ausa kauplemise põhimõttega ning mille on ühepoolselt kehtestanud üks kaubanduspartner teise suhtes, sätestatakse käesolevas määruses teatavad normid, mille kohaselt teevad nõuete täitmise eest vastutavad asutused, kelle liikmesriigid on määranud vastutavaks direktiivi (EL) 2019/633 kohastes põllumajandustoodete ja toiduainete tarneahela ettevõtjatevahelistes suhetes ebaausate kaubandustavade keelustamise täitmise tagamise eest, omavahel koostööd ja koordineerivad tegevust, et tagada nimetatud direktiivi tulemuslikkus.

Artikkel 2

Kohaldamisala

1. Käesolevat määrust kohaldatakse selliste direktiivi (EL) 2019/633 artikli 3 lõigete 1 ja 2 kohaste ebaausate kaubandustavade keelustamise täitmise tagamise suhtes, mis on piiriülese mõõtmega ja tulevad ette põllumajandustoodete ja toiduainete tarneahelas ettevõtjatevahelistes suhetes seoses põllumajandustoodete ja toiduainete müügiga nimetatud direktiivi artikli 1 lõikes 2 loetletud ostjate ja tarnijate vahel.

Käesoleva määruse IV peatükki kohaldatakse ka lühikeste etteteatamisaegade suhtes, mis on konkreetsete sektorite jaoks kehtestatud vähem kui 30 päeva pikkusena direktiivi (EL) 2019/633 artikli 3 lõike 1 punkti b alusel või nimetatud direktiivi artikli 9 lõike 1 alusel kehtima jäetud või kehtestatud riigisiseste õigusnormide alusel, kui liikmesriik kooskõlas käesoleva määruse artiklitega 15 ja 16 nii otsustab.

Käesoleva määruse VI peatükki kohaldatakse ebaausate kaubandustavade suhtes, mis hõlmavad väljaspool liitu asuvaid tarnijaid või ostjaid.

2. Käesolev määrus ei piira liidu ja riigisisest rahvusvahelist eraõigust käsitlevate õigusnormide, eelkõige kohtualluvust ning kohaldatavat õigust puudutavate õigusnormide kohaldamist.

3. Käesolev määrus ei piira tsiviil- ja kriminaalasjades tehtava õigusalase koostööga seotud meetmete kohaldamist liikmesriikides, eelkõige otsusega 2008/976/JSK kehtestatud Euroopa õigusalase koostöö võrgustiku toimimist, ega raamotsuse 2005/214/JSK ja direktiivi 2014/41/EL kohaldamist.

Artikkel 3

Mõisted

Käesolevas määruses kasutatakse direktiivi (EL) 2019/633 artiklis 2 määratletud mõisteid. Lisaks kasutatakse järgmisi mõisteid:

1) „nõuete täitmise eest vastutav asutus“ – liikmesriigi poolt direktiivi (EL) 2019/633 artikli 4 lõike 1 kohaselt määratud riiklik asutus või riiklikud asutused;

2) „taotluse esitanud nõuete täitmise eest vastutav asutus“ – nõuete täitmise eest vastutav asutus, kes esitab vastastikuse abi taotluse;

3) „taotluse saanud nõuete täitmise eest vastutav asutus“ – nõuete täitmise eest vastutav asutus, kellele esitatakse vastastikuse abi taotlus;

4) „piiriülese mõõtmega ebaaus kaubandustava“ – ebaaus kaubandustava, mis hõlmab üht tarnijat ja üht ostjat, kui tarnija ja ostja on asutatud kahes eri liikmesriigis;

5) „piiriülese mõõtmega laialt levinud ebaaus kaubandustava“ – ebaaus kaubandustava, mis hõlmab tarnijaid ja ostjaid, kes on asutatud vähemalt kolmes liikmesriigis;

6) „lõplik otsus“ – otsus, mida ei saa või enam ei saa tavakorras edasi kaevata.

Artikkel 4

Üldpõhimõte

Nõuete täitmise eest vastutavad asutused teevad omavahel koostööd, et hoida ära või peatada piiriülese mõõtmega ebaausad kaubandustavad nende territooriumil.

II PEATÜKK

VAHENDID, EKSPERDITEADMISED JA KONFIDENTSIAALSUS

Artikkel 5

Vahendid ja eksperditeadmised

Liikmesriigid tagavad, et nõuete täitmise eest vastutavatel asutustel on vajalikud vahendid käesoleva määruse kohaldamiseks ning ostjate ja tarnijate teadlikkuse suurendamiseks selle sätetest.

Artikkel 6

Teabe konfidentsiaalsus

1. Käesoleva määruse kohaldamisel on nõuete täitmise eest vastutavatel asutustel õigus anda üksteisele teavet ja kasutada tõendina mis tahes faktilisi või õiguslikke asjaolusid, sealhulgas konfidentsiaalset teavet.

2. Lõikes 1 osutatud teavet kasutatakse tõendina üksnes käesoleva määruse kohaldamisel ja küsimuses, mille jaoks taotluse saanud nõuete täitmise eest vastutav asutus on selle hankinud.

3. Lõikes 1 osutatud teavet kasutades võtavad nõuete täitmise eest vastutavad asutused igakülgselt arvesse füüsilise või juriidilise isiku õigustatud huve, sealhulgas ärisaladuste ja intellektuaalomandi õiguste kaitset.

4. Kui kaebuse esitaja taotleb direktiivi (EL) 2019/633 artikli 5 lõike 3 alusel teabe kaitset, küsib kaebuse saanud nõuete täitmise eest vastutav asutus enne teisele nõuete täitmise eest vastutavale asutusele kaitstud teabe esitamist kaebuse esitaja eelnevat nõusolekut.

III PEATÜKK

VASTASTIKUSE ABI MEHHANISM

Artikkel 7

Teabenõuded

1. Taotluse saanud nõuete täitmise eest vastutav asutus esitab taotluse esitanud nõuete täitmise eest vastutava asutuse taotlusel viivitamata ja hiljemalt 90 päeva jooksul alates taotluse esitamise kuupäevast taotluse esitanud nõuete täitmise eest vastutavale asutusele nõutava teabe, et teha kindlaks, kas taotluse esitanud nõuete täitmise eest vastutava asutuse liikmesriigis on esinenud või esineb piiriülese mõõtmega ebaausat kaubandustava. Taotluse esitanud nõuete täitmise eest vastutav asutus ja taotluse saanud nõuete täitmise eest vastutav asutus võivad kokku leppida, et kõnealust 90-päevast ajavahemikku pikendatakse 30 päeva võrra.

2. Kui taotluse saanud nõuete täitmise eest vastutaval asutusel ei ole kogu lõike 1 kohaselt nõutud teavet, võib tema vastus sellele taotlusele sisaldada üksnes osalist teavet või teadet taotletud teabe puudumise kohta. Kummalgi juhul märgib taotluse saanud nõuete täitmise eest vastutav asutus sellise vastuse saatmise põhjuse. Taotluse saanud nõuete täitmise eest vastutav asutus võib otsustada puuduvat teavet koguda; sel juhul teavitab ta taotluse esitanud nõuete täitmise eest vastutavat asutust oma otsusest ja jagab kogutud teavet selle asutusega.

3. Taotluse saanud nõuete täitmise eest vastutav asutus kogub lõike 1 kohase taotluse alusel esitatavat teavet ja taotluse esitanud nõuete täitmise eest vastutav asutus kasutab saadud teavet üksnes kooskõlas vastava riigisisese õigusega.

Artikkel 8

Uurimismeetmete taotlused

1. Taotluse esitanud nõuete täitmise eest vastutava asutuse taotluse alusel ja nimel võtab taotluse saanud nõuete täitmise eest vastutav asutus kooskõlas direktiivi (EL) 2019/633 artikli 6 lõike 1 esimese lõigu punktides a, b ja c sätestatud õigustega ning oma riigisiseste õigusnormidega uurimismeetmeid, et teha kindlaks, kas on esinenud või esineb piiriülese mõõtmega ebaausat kaubandustava.

2. Kui taotluse saanud nõuete täitmise eest vastutav asutus kasutab taotluse esitanud nõuete täitmise eest vastutava asutuse palvel ja nimel direktiivi (EL) 2019/633 artikli 6 lõike 1 esimese lõigu punktides a, b ja c sätestatud õiguseid, on ametnikel ja teistel saatvatel isikutel, kellele taotluse esitanud nõuete täitmise eest vastav asutus on andnud loa või kelle ta on määranud, lubatud saata ja abistada nõuete täitmise eest vastutavat asutust tema õiguste kasutamisel selle asutuse ametnike järelevalve all ning tingimusel, et taotluse esitanud nõuete täitmise eest vastutav asutus on taotluse saanud nõuete täitmise eest vastutavat asutust oma osalemissoovist eelnevalt teavitanud.

3. Taotluse saanud nõuete täitmise eest vastutav asutus teavitab taotluse esitanud nõuete täitmise eest vastutavat asutust viivitamata sammudest ja meetmetest, mida ta lõike 1 alusel on võtnud või kavatseb võtta.

Artikkel 9

Taotlused trahvide või muude sama mõjusate karistuste määramise ning ajutiste meetmete võtmise otsuste täitmise tagamiseks

1. Taotluse esitanud nõuete täitmise eest vastutava asutuse taotlusel pöörab taotluse saanud nõuete täitmise eest vastutav asutus kooskõlas oma riigisiseste õigusnormidega täitmisele või algatab viivitamata täitmisele pööramise menetlused seoses lõplike otsustega trahvide või muude sama mõjusate karistuste määramise kohta ja ajutiste meetmetega, mis taotluse esitanud nõuete täitmise eest vastutava asutuse liikmesriik on vastu võtnud kooskõlas direktiivi (EL) 2019/633 artikli 6 lõike 1 esimese lõigu punktiga e.

2. Lõiget 1 kohaldatakse üksnes juhul, kui taotluse esitanud nõuete täitmise eest vastutav asutus on kindlaks teinud, et ostjal, kelle puhul on trahv ja muud sama mõjusad karistused ning ajutised meetmed täitmisele pööratavad, ei ole taotluse esitanud nõuete täitmise eest vastutava asutuse liikmesriigi territooriumil piisavalt vara.

3. Taotluse esitanud nõuete täitmise eest vastutav asutus võib nõuda üksnes lõpliku otsuse täitmisele pööramist.

4. Küsimusi seoses trahvide, muude sama mõjusate karistuste määramise ja ajutiste meetmete võtmise aegumistähtaegadega reguleeritakse taotluse saanud nõuete täitmise eest vastutava asutuse liikmesriigi õigusega.

Artikkel 10

Kulud

1. Nõuete täitmise eest vastutavad asutused ei kehtesta tarnijatele tasusid ebaausa kaubandustava piiriülese mõõtmega seotud kulude katmiseks.

2. Nõuete täitmise eest vastutavad asutused loobuvad kõigist käesoleva määruse kohaldamisel tekkinud kulude omavahelise hüvitamise nõuetest, välja arvatud kulude puhul, mis on tekkinud taotluse saanud nõuete täitmise eest vastutaval asutusel seoses artikli 7, 8, 9, 15 või 16 kohaselt võetud meetmetega, nagu on osutatud käesoleva artikli lõigetes 3 ja 4.

3. Seoses artikli 7, 8, 15 või 16 kohaselt võetud meetmetega võib taotluse saanud nõuete täitmise eest vastutav asutus nõuda, et taotluse esitanud nõuete täitmise eest vastutav asutus kannaks täielikult või osaliselt mõistlikud lisakulud, muu hulgas tõlke-, tööjõu- ja halduskulud. Sellisel juhul kannab taotluse esitanud nõuete täitmise eest vastutav asutus need kulud vastavalt taotlusele.

4. Seoses artikli 9 kohaselt võetud meetmetega võib taotluse saanud nõuete täitmise eest vastutav asutus nõuda sisse kõik tekkinud kulud, sealhulgas tõlke-, tööjõu- ja halduskulud, taotluse esitanud nõuete täitmise eest vastutava asutuse nimel kogutud trahvide maksetest. Kui trahvide summa ei kata mõistlikke lisakulusid või kui taotluse saanud nõuete täitmise eest vastutaval asutusel ei õnnestu kõigist mõistlikest jõupingutustest hoolimata trahve koguda, võib taotluse saanud nõuete täitmise eest vastutav asutus nõuda, et taotluse esitanud nõuete täitmise eest vastutav asutus kannaks tekkinud kulud täielikult või osaliselt. Sellisel juhul kannab taotluse esitanud nõuete täitmise eest vastutav asutus need kulud vastavalt taotlusele.

5. Taotluse saanud nõuete täitmise eest vastutav asutus nõuab käesoleva artikli kohaselt tasumisele kuuluvad summad sisse oma liikmesriigi vääringus kooskõlas oma riigisiseste õigusnormidega.

6. Taotluse saanud nõuete täitmise eest vastutav asutus konverteerib trahvid vajaduse korral oma liikmesriigi vääringusse trahvide määramise kuupäeval kehtinud vahetuskursi alusel ja kooskõlas oma riigisiseste õigusnormidega.

Artikkel 11

Teavitamismehhanism

Nõuete täitmise eest vastutavad asutused teavitavad komisjoni ja kõiki teisi nõuete täitmise eest vastutavaid asutusi igast otsusest, millega tehakse kindlaks piiriülese mõõtmega ebaausa kaubandustava esinemine oma liikmesriigis, 30 päeva jooksul alates vastava otsuse vastuvõtmisest.

Artikkel 12

Vastastikuse abi taotluste menetlemine

1. Taotluse esitanud nõuete täitmise eest vastutav asutus teeb vastastikuse abi taotluse esitamisel järgmist:

a) märgib taotluse õigusliku alusena käesoleva määruse, direktiivi (EL) 2019/633 üle võtva riigisisese õigusakti, direktiivi (EL) 2019/633 artikli 1 lõike 2 ning artikli 3 lõike 1 ja 2 vastavad sätted, märgib taotluse eesmärgi, sealhulgas väidetava ebaausa kaubandustava piiriülese mõõtme kirjelduse, ning täpsustab, millist teavet taotletakse artikli 7 lõike 1 alusel või milliste nõuete täitmise tagamise meetmete võtmist taotletakse käesoleva määruse artikli 8 või 9 alusel;

b) esitab kogu täiendava asjakohase teabe, mis on vajalik selleks, et taotluse saanud nõuete täitmise eest vastutav asutus saaks taotlust täita, sealhulgas kogu teabe, mida on võimalik saada üksnes taotluse esitanud nõuete täitmise eest vastutava asutuse liikmesriigis.

2. Vastastikuse abi taotlused ja kogu nendega seotud teabevahetus esitatakse kirjalikult. Kasutatakse vastastikuse abi taotluste standardvorme, kui komisjon on need ette näinud.

3. Komisjon võib võtta vastu rakendusakte, millega kehtestatakse lõikes 2 osutatud vastastikuse abi taotluste standardvormid. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artiklis 32 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 13

Vastastikuse abi taotluse täitmisest keeldumine

1. Taotluse saanud nõuete täitmise eest vastutav asutus võib keelduda artikli 7 lõike 1 kohase teabenõude rahuldamisest üksnes juhul, kui on täidetud vähemalt üks järgmistest tingimustest:

a) pärast taotluse esitanud nõuete täitmise eest vastutava asutusega konsulteerimist nõustuvad mõlemad nõuete täitmise eest vastutavad asutused, et teavet ei ole vaja või et hiljem saab esitada uue taotluse;

b) taotluse saanud nõuete täitmise eest vastutava asutuse või taotluse esitanud nõuete täitmise eest vastutava asutuse liikmesriigi õigusasutustes on sama ostja suhtes juba algatatud kriminaaluurimine või kohtumenetlus seoses sama ebaausa kaubandustavaga, mis puudutab sama tarnijat ja ebaausa kaubandustava sama ajavahemikku, mida see kriminaaluurimine või kohtumenetlus hõlmab.

2. Taotluse saanud nõuete täitmise eest vastutav asutus võib pärast taotluse esitanud nõuete täitmise eest vastutava asutusega konsulteerimist keelduda artikli 8 kohase nõuete täitmise tagamise meetmete taotluse rahuldamisest, kui on täidetud vähemalt üks järgmistest tingimustest:

a) taotluse saanud nõuete täitmise eest vastutava asutuse liikmesriigi õigusasutuses on sama ostja suhtes juba algatatud kriminaaluurimine või kohtumenetlus või on sama ostja suhtes tehtud kohtuotsus seoses sama ebaausa kaubandustavaga, mis puudutab sama tarnijat ja sama ebaausa kaubandustava ajavahemikku, mida see kriminaaluurimine või kohtumenetlus hõlmab, või on sama ostjaga sõlmitud kohtulik kokkulepe seoses sama ebaõiglase kaubandustavaga;

b) juba on alustatud vajalike nõuete täitmise tagamise õiguste kasutamist, sealhulgas haldusmenetluste võtmist, või on juba võetud haldusotsus sama ostja suhtes seoses sama ebaõiglase kaubandustavaga, mis puudutab sama tarnijat ja sama ebaõiglase kaubandustava ajavahemikku, mida hõlmab taotluse saanud nõuete täitmise eest vastutava asutuse liikmesriigis toimuv uurimine või selles tehtud haldusotsus, et see ebaõiglane kaubandustava kiiresti ja tulemuslikult peatada;

c) taotluse esitanud nõuete täitmise eest vastutava asutuse liikmesriigi õigusasutuses on sama ostja suhtes juba algatatud kriminaaluurimine või kohtumenetlus seoses sama ebaausa kaubandustavaga, mis puudutab sama tarnijat ja sama ebaausa kaubandustava ajavahemikku, mida see kriminaaluurimine või kohtumenetlus hõlmab;

d) taotluse saanud nõuete täitmise eest vastutav asutus saab tõendada, et taotletud nõuete täitmise tagamise meetmed ei ole sätestatud direktiivi (EL) 2019/633 artikli 6 lõike 1 esimese lõigu punktides a, b ja c, või saab tõendada, et taotlus puudutab lühikesi etteteatamistähtaegu, mis on konkreetsete sektorite jaoks kehtestatud vähem kui 30 päeva pikkusena nimetatud direktiivi artikli 3 lõike 1 punkti b alusel või nimetatud direktiivi artikli 9 lõike 1 alusel kehtima jäetud või vastu võetud riigisiseste õigusnormide alusel;

e) taotluse saanud nõuete täitmise eest vastutav asutus ei saa:

i) tagada käesoleva määruse artikli 6 lõike 4 kohaselt esitatud kaitstud teabe asjakohast kaitset kooskõlas direktiivi (EL) 2019/633 artikli 5 lõikega 3; või

ii) täita taotlust ilma juurdepääsuta teatavale teabele, mida kaebuse esitaja ei ole vastavalt artikli 6 lõikele 4 nõustunud esitama;

f) taotluse esitanud nõuete täitmise eest vastutav asutus ei ole esitanud artikli 12 kohaselt vajalikku teavet.

3. Taotluse saanud nõuete täitmise eest vastutav asutus võib pärast taotluse esitanud nõuete täitmise eest vastutava asutusega konsulteerimist keelduda artikli 9 kohase nõuete täitmise tagamise meetmete taotluse rahuldamisest ainult siis, kui on täidetud vähemalt üks järgmistest tingimustest:

a) taotluse saanud nõuete täitmise eest vastutava asutuse liikmesriigi õigusasutuses on sama ostja suhtes seoses sama ebaausa kaubandustavaga juba algatatud kriminaaluurimine või alustatud kohtumenetlust või tehtud kohtuotsus või on sama ostjaga sama ebaausa kaubandustavaga seoses sõlmitud kohtulik kokkulepe;

b) taotluse saanud nõuete täitmise eest vastutava asutuse liikmesriigis on sama ostja vastu seoses sama ebaausa kaubandustavaga juba algatatud vajalikud nõuete täitmise tagamise menetlused, kaasa arvatud haldusmenetlused, või on selle kohta juba tehtud haldusotsus selle ebaausa kaubandustava kiireks ja tulemuslikuks peatamiseks;

c) taotluse esitanud nõuete täitmise eest vastutava asutuse liikmesriigi õigusasutuses on sama ostja vastu seoses sama ebaausa kaubandustavaga juba algatatud kriminaaluurimine või alustatud kohtumenetlust;

d) taotluse saanud nõuete täitmise eest vastutav asutus saab tõendada, et lõplik otsus puudutab lühikesi etteteatamisaegu, mis on direktiivi (EL) 2019/633 artikli 3 lõike 1 punkti b alusel või selle direktiivi artikli 9 lõike 1 alusel kehtima jäetud või kehtestatud riigisiseste õigusnormide alusel konkreetsete sektorite jaoks kehtestatud vähem kui 30 päeva pikkusena, või neid ei oleks saanud võtta või nende täitmist ei saaks tagada kooskõlas riigisiseste õigusnormidega;

e) taotluse esitanud nõuete täitmise eest vastutav asutus ei ole esitanud artikli 12 kohaselt vajalikku teavet.

4. Taotluse saanud nõuete täitmise eest vastutav asutus teavitab taotluse esitanud nõuete täitmise eest vastutavat asutust viivitamata igast vastastikuse abi taotluse rahuldamisest keeldumisest ja esitab keeldumise põhjused.

Artikkel 14

Keeltekasutuse kord

1. Asjaomased nõuete täitmise eest vastutavad asutused lepivad kokku keeled, mida nad käesoleva peatükiga hõlmatud taotluste, teadete ja kogu muu teabevahetuse puhul seoses vastastikkuse abi mehhanismiga kasutatavad.

2. Kui asjaomased nõuete täitmise eest vastutavad asutused ei jõua kasutatavate keelte suhtes kokkuleppele, saadetakse vastastikuse abi taotlused taotluse esitanud nõuete täitmise eest vastutava asutuse liikmesriigi ametlikus keeles või ühes tema ametlikest keeltest, millele taotluse korral lisatakse mitteametlik ingliskeelne tõlge. **V**astused saadetakse taotluse saanud nõuete täitmise eest vastutava asutuse liikmesriigi ametlikus keeles või ühes ametlikest keeltest, millele taotluse korral lisatakse mitteametlik ingliskeelne tõlge.

IV PEATÜKK

VABATAHTLIK KOOSTÖÖ

Artikkel 15

Riigisiseste õigusnormidega seotud teabetaotlused

1. Liikmesriigid võivad otsustada, et nõuete täitmise eest vastutavad asutused võivad kasutada käesoleva määruse artiklis 7 sätestatud võimalusi seoses lühikeste etteteatamistähtaegadega, mis on konkreetsete sektorite jaoks kehtestatud vähem kui 30 päeva pikkusena, tuginedes direktiivi (EL) 2019/633 artikli 3 lõike 1 punktile b või kõnealuse direktiivi artikli 9 lõike 1 alusel kehtima jäetud või vastu võetud riigisisestele õigusnormidele.

2. Kui liikmesriik nii otsustab ja taotluse esitanud nõuete täitmise eest vastutav asutus kasutab ühte või mõlemat lõikes 1 osutatud võimalust, võib taotluse saanud nõuete täitmise eest vastutav asutus esitada teabe ainult osaliselt või keelduda teabe esitamisest. Sellist osalise vastuse andmist või teabe esitamisest keeldumist peab taotluse saanud nõuete täitmise eest vastutav asutus põhjendama. Sellistel juhtudel artiklit 13 ei kohaldata.

Artikkel 16

Riigisiseste õigusnormidega seotud uurimismeetmete võtmise taotlused

1. Kui liikmesriik on direktiivi (EL) 2019/633 artikli 3 lõike 1 punkti b alusel kehtestanud konkreetsete sektorite jaoks lühikesed etteteatamistähtajad, mis on lühemad kui 30 päeva, ja teine liikmesriik on teinud sama, mille tulemusena kohaldatakse samade konkreetsete sektorite puhul samavõrd lühikesi tähtaegu, võivad nende liikmesriikide nõuete täitmise eest vastutavad asutused leppida kokku käesoleva määruse artikli 8 lõikes 1 sätestatud võimaluste kasutamises.

Juhul kui liikmesriik on direktiivi (EL) 2019/633 artikli 9 lõike 1 alusel jätnud kehtima või võtnud vastu rangemad riigisisesed õigusnormid ja teine liikmesriik on teinud sama ning selle tulemusena kohaldatakse sama suurte ettevõtjate või sama liiki ebaausate kaubandustavade suhtes samavõrd rangeid riigisiseseid õigusnorme, võivad nende liikmesriikide nõuete täitmise eest vastutavad asutused samuti leppida kokku käesoleva määruse artikli 8 lõikes 1 sätestatud võimaluste kasutamises.

2. Kui taotluse esitanud nõuete täitmise eest vastutav asutus kasutab ühte või mõlemat lõikes 1 osutatud võimalust, võib taotluse saanud nõuete täitmise eest vastutav asutus uurimismeetmete võtmisest keelduda ilma seda põhjendamata. Sellistel juhtudel artiklit 13 ei kohaldata.

Artikkel 17

Taotluse esitamise kord

Kui taotluse esitav nõuete täitmise eest vastutav asutus kasutab artiklis 15 või 16 sätestatud võimalusi, saadab ta taotluse saavale nõuete täitmise eest vastutavale asutusele taotluse, milles ta

a) viitab käesolevale määrusele kui õiguslikule alusele;

b) osutab riigisisesele õigusaktile, milles on sätestatud asjaomase ebaausa kaubandustava keeld, mis läheb kaugemale direktiivist (EL) 2019/633, ning märgib, kas kõnealune riigisisene õigusakt põhineb direktiivi (EL) 2019/633 artikli 3 lõike 1 punktil b või artikli 9 lõikel 1;

c) kirjeldab taotluse eesmärki;

d) kirjeldab asjaomast ebaausat kaubandustava ja täpsustab, kuidas direktiivist (EL) 2019/633 kaugemale minnakse;

e) täpsustab, millist teavet või millist uurimistoimingut taotletakse.

V PEATÜKK

UURIMIS- JA TÄITMISE TAGAMISE MEHHANISMID PIIRIÜLESE MÕÕTMEGA LAIALT LEVINUD EBAAUSATE KAUBANDUSTAVADE PUHUL

Artikkel 18

Koordineeritud tegevuse alustamine ja koordinaatori määramine

1. Kui on mõistlik kahtlus, et võib esineda piiriülese mõõtmega laialt levinud ebaausa kaubandustava kasutamist, algatavad sellest kahtlustatavast tavast mõjutatud, nõuete täitmise eest vastutavad asutused omavahelise kokkuleppe alusel koordineeritud tegevuse. Selle koordineeritud tegevuse algatamisest teavitatakse viivitamata komisjoni.

2. Nõuete täitmise eest vastutavad asutused, kes on kahtlustatavast piiriülese mõõtmega laialt levinud ebaausast kaubandustavast mõjutatud, määravad koordinaatoriks nõuete täitmise eest vastutava asutuse. Koordinaatori määramise suhtes kokkuleppele jõudmiseks võib komisjon vajaduse korral hõlbustada asjaomaste nõuete täitmise eest vastutavate asutuste vahelisi arutelusid. Kui nõuete täitmise eest vastutavad asutused ei jõua koordinaatori määramise suhtes kokkuleppele, võtab koordinaatori rolli see nõuete täitmise eest vastutav asutus, kes esitas artikli 24 kohase teate.

3. Nõuete täitmise eest vastutavad asutused, kes on kahtlustatavast piiriülese mõõtmega laialt levinud ebaausast kaubandustavast mõjutatud, viivad neile kättesaadava teabe alusel läbi uurimised. Nad teatavad selliste uurimiste tulemused artikli 24 kohaselt teistele asjaomastele nõuete täitmise eest vastutavatele asutustele.

4. Nõuete täitmise eest vastutav asutus ühineb koordineeritud tegevusega, kui nimetatud koordineeritud tegevuse käigus ilmneb, et see nõuete täitmise eest vastutav asutus on kahtlustatavast piiriülese mõõtmega laialt levinud ebaausast kaubandustavast mõjutatud.

5. Selleks et teha kindlaks, kas nõuete täitmise eest vastutav asutus on kahtlustatavast piiriülese mõõtmega laialt levinud ebaausast kaubandustavast mõjutatud, võetakse arvesse kõiki elemente, eelkõige järgmist:

a) liikmesriigid, kus on ostjate asukoht;

b) liikmesriigid, kus on nende tarnijate asukoht, keda ebaaus kaubandustava võib mõjutada.

Artikkel 19

Koordineeritud tegevuses osalemisest keeldumise põhjused

1. Nõuete täitmise eest vastutav asutus võib keelduda koordineeritud tegevuses osalemisest üksnes ühe või mitme järgmise asjaolu esinemisel:

a) selle nõuete täitmise eest vastutava asutuse liikmesriigis on sama(de) ostja(te) ja sama ebaausa kaubandustava suhtes juba algatatud kriminaaluurimine, alustatud kohtu- või haldusmenetlust, tehtud kohtuotsus või sõlmitud kohtulik kokkulepe, kusjuures kõnealune kriminaaluurimine või kohtu- või haldusmenetlus puudutab sama tarnijat ja sama ebaausa kaubandustava kasutamise ajavahemikku;

b) selle nõuete täitmise eest vastutava asutuse liikmesriigis on nõuete täitmise eest vastutav asutus juba algatanud uurimise enne artiklis 24 osutatud teate esitamist või on sama(de) ostja(te) ja sama ebaausa kaubandustava suhtes tehtud haldusotsus, et piiriülese mõõtmega laialt levinud ebaaus kaubandustava peatada, kusjuures kõnealune uurimine või haldusotsus puudutab sama tarnijat ja sama ebaausa kaubandustava kasutamise ajavahemikku;

c) selle nõuete täitmise eest vastutava asutuse liikmesriigis ei ole asjaomast piiriülese mõõtmega laialt levinud ebaausat kaubandustava kasutatud ja sellel nõuete täitmise eest vastutaval asutusel ei ole seega vaja direktiivi (EL) 2019/633 artikli 6 kohaseid nõuete täitmise tagamise meetmeid võtta.

2. Kui nõuete täitmise eest vastutav asutus keeldub koordineeritud tegevuses osalemast, teavitab ta oma otsusest viivitamata komisjoni ja teisi piiriülese mõõtmega laialt levinud ebaausast kaubandustavast mõjutatud, nõuete täitmise eest vastutavaid asutusi, nimetades oma otsuse põhjused ning esitades vajalikud tõendavad dokumendid.

Artikkel 20

Koordineeritud tegevuse raames toimuvad uurimised

1. Koordineeritud tegevuses osalevad nõuete täitmise eest vastutavad asutused tagavad, et nad viivad uurimised ja kontrollid läbi õigeaegselt, tulemuslikult ja koordineeritult. Nad püüavad uurimised ja kontrollid läbi viia, ning kui riigisisene õigus seda võimaldab, ajutisi meetmeid kohaldada samal ajal, kui seda teevad teised nõuete täitmise eest vastutavad asutused.

2. Koordineeritud tegevuses osalevad nõuete täitmise eest vastutavad asutused esitavad uurimise tulemused ja hinnangu piiriülese mõõtmega laialt levinud ebaausa kaubandustava kohta ühisavalduses, milles tehakse kokkuvõte võetud riiklikest meetmetest, ja kui see on kohaldatav, nõuete täitmise eest vastutavate asutuste erinevatest arvamustest.

3. Ilma et see piiraks Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis (EL) 2016/943 ([9]) sätestatud konfidentsiaalsuse ja ärisaladuse normide kohaldamist, avaldavad koordineeritud tegevuses osalevad nõuete täitmise eest vastutavad asutused käesoleva artikli lõikes 2 osutatud ühisavalduse või selle osad oma veebisaitidel ja teavitavad avaldamisest komisjoni.

Artikkel 21

Koordineeritud tegevuse raames võetavad nõuete täitmise tagamise meetmed

1. Koordineeritud tegevuses osalevad nõuete täitmise eest vastutavad asutused võtavad ostja(te) suhtes, kellel lasub vastutus piiriülese mõõtmega laialt levinud ebaausa kaubandustava eest, oma jurisdiktsioonis kõik direktiivi (EL) 2019/633 artikli 6 kohased nõuete täitmise tagamise meetmed, mida on vaja, et kõnealune ebaaus kaubandustava peatada.

2. Nõuete täitmise eest vastutavad asutused võtavad lõike 1 kohaseid nõuete täitmise tagamise meetmeid kooskõlas oma liikmesriigi õigusnormidega ja koordineeritult, et piiriülese mõõtmega laialt levinud ebaaus kaubandustava peatada. Koordineeritud tegevuses osalevad nõuete täitmise eest vastutavad asutused püüavad nõuete täitmise tagamise meetmeid võtta asjaomasest piiriülese mõõtmega laialt levinud ebaausast kaubandustavast mõjutatud liikmesriikides üheaegselt.

([9]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 8. juuni 2016. aasta direktiiv (EL) 2016/943, milles käsitletakse avalikustamata oskusteabe ja äriteabe (ärisaladuste) ebaseadusliku omandamise, kasutamise ja avalikustamise vastast kaitset (ELT L 157, 15.6.2016, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2016/943/oj).

Artikkel 22

Koordineeritud tegevuse lõpetamine

1. Koordineeritud tegevus lõpetatakse, kui selles tegevuses osalevad nõuete täitmise eest vastutavad asutused jõuavad järeldusele, et asjaomast piiriülese mõõtmega laialt levinud ebaausat kaubandustava üheski asjaomases liikmesriigis enam ei kasutata või ei ole kasutatud.

2. Artikli 18 lõike 2 kohaselt määratud koordinaator teavitab, kui see on kohaldatav, koordineeritud tegevusega seotud liikmesriikide nõuete täitmise eest vastutavaid asutusi ja komisjoni viivitamata koordineeritud tegevuse lõpetamisest.

Artikkel 23

Koordinaatori roll

1. Artikli 18 lõike 2 kohaselt määratud koordinaator täidab eelkõige järgmisi ülesandeid:

a) tagab, et koordineeritud tegevuses osalevaid nõuete täitmise eest vastutavaid asutusi teavitatakse asjakohaselt ja õigeaegselt uurimise või nõuete täitmise tagamise meetme edenemisest, samuti eeldatavatest järgmistest sammudest ja võetavatest meetmetest;

b) koordineerib ja jälgib koordineeritud tegevuses osalevate, nõuete täitmise eest vastutavate asutuste käesoleva määruse kohaselt läbi viidavaid uurimistoiminguid;

c) koordineerib kõigi vajalike dokumentide koostamist ja jagamist koordineeritud tegevuses osalevate, nõuete täitmise eest vastutavate asutuste vahel;

d) teavitab ostjat või ostjaid koordineeritud tegevuse algatamisest ning hoiab ühendust ostja(te) ja muude uurimistoimingutest või kohaldataval juhul nõuete täitmise tagamise meetmetest mõjutatud osalistega, kui koordineeritud tegevuses osalevad, nõuete täitmise eest vastutavad asutused ja koordinaator ei ole teisiti kokku leppinud;

e) kohaldataval juhul koordineerib hindamist, konsultatsioone ja järelevalvet, mida viivad läbi koordineeritud tegevuses osalevad, nõuete täitmise eest vastutavad asutused, ning teisi samme, mis on vajalikud asjaomase ostja poolt välja pakutud kohustuste täitmiseks;

f) kohaldataval juhul koordineerib koordineeritud tegevuses osalevate, nõuete täitmise eest vastutavate asutuste võetud nõuete täitmise tagamise meetmeid;

g) koordineerib koordineeritud tegevuses osalevate, nõuete täitmise eest vastutavate asutuste poolt III peatüki kohaselt esitatavate vastastikuse abi taotluste esitamist.

Teised koordineeritud tegevuses osalevad, nõuete täitmise eest vastutavad asutused abistavad koordinaatorit esimese lõigu punktides b, c, e, f ja g sätestatud ülesannete täitmisel.

2. Koordinaator ei vastuta teiste koordineeritud tegevuses osalevate, nõuete täitmise eest vastutavate asutuste tegevuse või tegevusetuse eest, kui nad kasutavad direktiivi (EL) 2019/633 artiklis 6 ja käesolevas määruses sätestatud volitusi.

Artikkel 24

Teadete esitamise süsteem

1. Kui võib esineda piiriülese mõõtmega laialt levinud ebaausa kaubandustava kasutamist, esitab nõuete täitmise eest vastutav asutus komisjonile ja kõigile teistele nõuete täitmise eest vastutavatele asutustele viivitamata sellekohase teate, olenemata sellest, kas sellise tava kasutamist esineb ainult liidus või nii liidus kui ka ühes või mitmes kolmandas riigis. Komisjon võib kõnealust teadet täiendada mis tahes teabega, mis tõenäoliselt hõlbustab nõuete täitmise eest vastutavate asutuste kiiret ja asjakohast tegutsemist.

2. Nõuete täitmise eest vastutav asutus annab lõikes 1 osutatud teate esitamisel teavet asjaomase kahtlustatava, käesoleva määrusega hõlmatud piiriülese mõõtmega laialt levinud ebaausa kaubandustava kohta, sealhulgas järgmist teavet:

a) piiriülese mõõtmega laialt levinud ebaausa kaubandustava üksikasjalik kirjeldus;

b) milliseid liikmesriike asjaomane piiriülese mõõtmega laialt levinud ebaaus kaubandustava mõjutab või võib mõjutada;

c) kes on piiriülese mõõtmega laialt levinud ebaausa kaubandustava kasutamises kahtlustatava(d) ostja(d);

d) mis on see ebaaus kaubandustava vastavalt direktiivile (EL) 2019/633 ja riigisisesele õigusele;

e) piiriülese mõõtmega laialt levinud ebaausa kaubandustava suhtes algatatud kohtumenetluste, nõuete täitmise tagamise meetmete või muude võetud meetmete kirjeldus ning nende kuupäevad ja kestus, samuti nende staatus;

f) kes on menetlust algatavad ja punktis e osutatud meetmeid võtvad nõuete täitmise eest vastutavad asutused.

3. Nõuete täitmise eest vastutav asutus võib teate esitamisel paluda teiste liikmesriikide nõuete täitmise eest vastutavatel asutustel kontrollida, kas asjaomastele nõuete täitmise eest vastutavatele asutustele kättesaadava või juurdepääsetava teabe põhjal võib nende teiste liikmesriikide territooriumil esineda kõnealuse, piiriülese mõõtmega laialt levinud ebaausa kaubandustava kasutamist või kas nendes liikmesriikides on selle ebaausa kaubandustava suhtes käimas mõni menetlus või võetud juba nõuete täitmise tagamise meetmeid. Nende teiste liikmesriikide nõuete täitmise eest vastutavad asutused vastavad taotlusele viivitamata.

Artikkel 25

Keeltekasutuse kord

1. Keeled, mida nõuete täitmise eest vastutavad asutused kasutavad teadetes ja kogu muus suhtluses, mida on käsitletud käesolevas peatükis ja mis on seotud koordineeritud tegevustega, lepitakse kokku asjaomaste nõuete täitmise eest vastutavate asutuste vahel.

2. Kui asjaomased nõuete täitmise eest vastutavad asutused ei jõua kasutatavate keelte suhtes kokkuleppele, saadetakse teated ja muu teave neid esitava liikmesriigi ametlikus keeles või ühes tema ametlikest keeltest, millele on taotluse korral lisatud mitteametlik ingliskeelne tõlge.

VI PEATÜKK

VÄLJASPOOL LIITU ASUVATE TARNIJATE VÕI OSTJATEGA SEOTUD KOOSTÖÖ

Artikkel 26

Väljaspool liitu asuvate tarnijate või ostjatega seotud koostöö

Seoses direktiivi (EL) 2019/633 artikli 3 lõigetes 1 ja 2 loetletud ebaausate kaubandustavadega, mida kasutatakse seoses põllumajandustoodete ja toiduainete müügiga direktiivi (EL) 2019/633 artikli 1 lõikes 2 osutatud ostjate ja tarnijate vahel, kui nende elu- või asutamiskoht on väljaspool liitu, võib nõuete täitmise eest vastutav asutus

a) taotleda teavet teise liikmesriigi nõuete täitmise eest vastutavalt asutuselt, et selgitada välja, kas taotluse esitanud nõuete täitmise eest vastutava asutuse liikmesriigis on esinenud või esineb ebaausat kaubandustava; sellise taotluse puhul kohaldatakse artiklit 6, artikli 7 lõikeid 1, 2 ja 3, artikleid 10, 11 ja 12, artikli 13 lõiget 1 ja artiklit 14 mutatis mutandis;

b) esitada komisjonile ja teistele asjaomastele nõuete täitmise eest vastutavatele asutustele hoiatusteate, kui kahtlustab, et esineb ebaausa kaubandustava kasutamist väljaspool liitu asutatud tarnija suhtes või väljaspool liitu asuva elu- või asutamiskohaga ostja poolt ning et see ebaaus kaubandustava võib puudutada vähemalt kolmes liikmesriigis asutatud ostjaid või tarnijaid; selliste hoiatusteadete puhul kohaldatakse artiklit 6, artikli 24 lõikeid 2 ja 3 ning artiklit 25 mutatis mutandis.

Artikkel 27

Liidu eest vastutav kontaktisik

1. Kui nõuete täitmise eest vastutav asutus võtab väljaspool liitu asutatud ostja suhtes uurimismeetmeid seoses direktiivi (EL) 2019/633 artikli 3 lõigetes 1 ja 2 sätestatud ebaausa kaubandustavaga ning leiab, et kõnealune ostja ei tee temaga koostööd, võib ta nõuda, et ostja määraks oma kontaktisikuks **liidu** eest vastutava füüsilise või juriidilise isiku, kelle asukoht on liidu territooriumil.

2. Lõikes 1 osutatud **liidu** eest vastutav kontaktisik

a) tegutseb asjaomase nõuete täitmise eest vastutava asutuse peamise kontaktisikuna;

b) hõlbustab uurimisi, sealhulgas esitades asjaomasele nõuete täitmise eest vastutavale asutusele nõutud dokumendid, tehinguid käsitleva teabe, andmed ja tunnistajate ütlused.

3. Kui väljaspool liitu asutatud ostja lõikes 1 osutatud taotlust ei rahulda, esitab taotluse esitanud nõuete täitmise eest vastutav asutus viivitamata komisjonile ja kõigile teistele nõuete täitmise eest vastutavatele asutustele hoiatusteate selle kohta, et kõnealune ostja ei ole **liidu** eest vastutavat kontaktisikut määranud. Komisjon võib kõnealust hoiatusteadet täiendada mis tahes teabega, mis võib nõuete täitmise eest vastutavate asutuste kiiret ja asjakohast tegutsemist hõlbustada.

VII PEATÜKK

MENETLUSSÄTTED

Artikkel 28

Komisjoni aruandluskohustus

1. Komisjon esitab hiljemalt 11. september 2031 Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele aruande käesoleva määruse kohaldamise kohta. Komisjon võtab nimetatud aruannet direktiivi (EL) 2019/633 hindamisel arvesse. Kui see on asjakohane, esitatakse selle hindamise järel käesolevat määrust käsitlev seadusandlik ettepanek.

2. Komisjon tugineb käesoleva artikli lõikes 1 osutatud aruande koostamisel direktiivi (EL) 2019/633 artikli 10 lõikes 2 osutatud iga-aastastele aruannetele. Vajaduse korral võib komisjon nõuda liikmesriikidelt täiendavat teavet.

3. Lõikes 1 osutatud aruandes kirjeldatakse käesoleva määruse alusel loodud koostöömehhanismide ja nõuete täitmise tagamise tegevuse arengut, eelkõige tehakse kindlaks kõige sagedasemad piiriüleste ebaausate kaubandustavade liigid, enim mõjutatud sektorid ja kõige sagedamini asjasse segatud ostjate liigid, sealhulgas väljaspool liitu asutatud ostjad.

Artikkel 29

Liikmesriikide aruandlus

Direktiivi (EL) 2019/633 artikli 10 lõikes 1 osutatud iga-aastane aruanne sisaldab üksikasju käesoleva määruse kohaldamisalasse kuuluvate tegevuste kohta. Need üksikasjad hõlmavad muu hulgas taotluse saanud nõuete täitmise eest vastutavate asutuste poolt käesoleva määruse artiklite 7, 8, 9 ja 12 alusel saadud taotluste arvu, samuti piiriülese mõõtmega laialt levinud ebaausate kaubandustavade vastu käesoleva määruse artikli 18 alusel võetud koordineeritud meetmete arvu, mis on eelmise aasta jooksul algatatud või lõpetatud. Iga lõpetatud taotluse või meetme kohta peab aruanne sisaldama asjaomase küsimuse ning astutud sammude ja võetud meetmete kokkuvõtlikku kirjeldust.

Artikkel 30

Siseturu infosüsteem

1. Käesoleva määruse artiklite 7, 8, 9, 11, 12, 13, 15–22, 24, 26 ja 27 kohaldamisel kasutatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 1024/2012 ([10]) loodud siseturu infosüsteemi (IMI).

2. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 31 vastu delegeeritud õigusakte, et muuta käesoleva artikli lõiget 1 seoses vahendiga, mida kasutatakse nõuete täitmise eest vastutavate asutuste vaheliste teadete ja teabevahetuse haldamiseks, et võtta arvesse tulevasi tehnilisi vajadusi.

Artikkel 31

Delegeeritud volituste rakendamine

1. Komisjonile antakse õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte käesolevas artiklis sätestatud tingimustel.

2. Artikli 30 lõikes 2 osutatud õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte antakse komisjonile viieks aastaks alates 9. märtsist 2026. Komisjon esitab delegeeritud volituste kohta aruande hiljemalt üheksa kuud enne viieaastase tähtaja möödumist. Volituste delegeerimist pikendatakse automaatselt samaks ajavahemikuks, välja arvatud juhul, kui Euroopa Parlament või nõukogu esitab selle kohta vastuväite hiljemalt kolm kuud enne iga ajavahemiku lõppemist.

3. Euroopa Parlament ja nõukogu võivad artikli 30 lõikes 2 osutatud volituste delegeerimise igal ajal tagasi võtta. Tagasivõtmise otsusega lõpetatakse otsuses nimetatud volituste delegeerimine. Otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* või otsuses nimetatud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust.

4. Enne delegeeritud õigusakti vastuvõtmist konsulteerib komisjon kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes sätestatud põhimõtetega iga liikmesriigi määratud ekspertidega.

5. Niipea kui komisjon on delegeeritud õigusakti vastu võtnud, teeb ta selle samal ajal teatavaks Euroopa Parlamendile ja nõukogule.

6. Artikli 30 lõike 2 alusel vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub üksnes juhul, kui Euroopa Parlament ega nõukogu ei ole kahe kuu jooksul pärast õigusakti teatavakstegemist Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitanud selle kohta vastuväidet või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne selle tähtaja möödumist komisjonile teatanud, et nad ei esita vastuväidet. Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel pikendatakse seda tähtaega kahe kuu võrra.

Artikkel 32

Komiteemenetlus

1. Komisjoni abistab põllumajandusturgude ühise korralduse komitee, mis on loodud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1308/2013 ([11]) artikliga 229. Nimetatud komitee on komitee määruse (EL) nr 182/2011 tähenduses.

2. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 5.

([10]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2012. aasta määrus (EL) nr 1024/2012, mis käsitleb siseturu infosüsteemi kaudu tehtavat halduskoostööd ning millega tunnistatakse kehtetuks komisjoni otsus 2008/49/EÜ („IMI määrus“) (ELT L 316, 14.11.2012, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2012/1024/oj).

([11]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1308/2013, millega kehtestatakse põllumajandustoodete turgude ühine korraldus ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EMÜ) nr 922/72, (EMÜ) nr 234/79, (EÜ) nr 1037/2001 ja (EÜ) nr 1234/2007 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 671, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1308/oj).

VIII PEATÜKK

LÕPPSÄTTED

Artikkel 33

Jõustumine ja kohaldamine

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Seda kohaldatakse alates 10. septembrist 2027.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Strasbourg, 11. märts 2026

Euroopa Parlamendi nimel	*Nõukogu nimel*
president	*eesistuja*
R. METSOLA	M. RAOUNA